

Seeing the Light, Appreciating the Message

Given by: Rabbi Shmuel Silber Wednesday, Dec. 10th at 8PM (rooms 2 & 3)

Join us live at Suburban Orthordox or streaming online at rabbisilber.com.

1. דברים פרק טז

(יד) ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך:

14. And you shall rejoice in your Festival-you, and your son, and your daughter, and your manservant, and your maidservant, and the Levite, and the stranger, and the orphan, and the widow, who are within your cities.

2. רמב"ם הלכות יום טוב פרק ו הלכה יו

... ימים טובים כולם אסורים בהספד ותענית, וחייב אדם להיות בהן שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלוים עליו שנאמר +דברים ט״ז+ ושמחת בחגך וגו׳, אף על פי שהשמחה האמורה כאן היא קרבן שלמים כמו שאנו מבארין בהלכות חגיגה יש בכלל אותה שמחה לשמוח הוא ובניו ובני ביתו כל אחד ואחד כראוי לו.

3. רמב"ם הלכות יום טוב פרק ו הלכה יז

כיצד הקטנים נותן להם קליות ואגוזים ומגדנות, והנשים קונה להן בגדים ותכשיטין נאים כפי ממונו, והאנשים אוכלין בשר ושותין יין שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין, וכשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל +דברים ט״ז+ לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האמללים, אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריסו

.4 תלמוד בבלי מסכת שבת דף כא עמוד ב

מאי חנוכה? דתנו רבנן: בכ״ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון, דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון. שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה כו נס והדליקו ממנו שמונה ימים. לשנה אחרת קבעום ועשאום <u>ימים טובים בהלל</u> והודאה.

.5 טור אורח חיים הלכות הנוכה סימן תרע

והיה אומר הר״מ מרוטנבורק ז״ל שרבוי הסעודה שמרבים בהם הן סעודת הרשות שלא קבעו אלא להלל ולהודות ולא משתה ושמחה

MAHARAM OF ROTHENBURG - Rabbi Meir ben Baruch of Rothenburg was born ca. 1215 in Worms, Germany, and died in captivity in the Ansheim prison in Germany in 1293. Rabbi Meir was a leading German Tosafist, and he was considered the outstanding Ashkenazic halachic authority of his generation. Acknowledged as the spiritual leader of German Jewry, Maharam was subjected to an extortion attempt by King Rudolf, and was imprisoned in the Ansheim tower. Loyal to his ideals, Rabbi Meir forbade the German Jews to ransom him from jail, to discourage future extortion attempts. Rabbi Meir continued to respond to halachic queries from his jail cell until he died. Even after his death, his body was interred in the prison graveyard, since Maharam had forbidden the Jews to ransom his body. Only in 1307 was his body ransomed by a wealthy Jew and reinterred in the Jewish cemetery of his birthplace, Worms

רמב״ם הלכות מגילה והנוכה פרק ג הלכה ב.

וכשגברו ישראל על אויביהם ואבדום בחמשה ועשרים בחדש כסלו היה ונכנסו להיכל ולא מצאו

שמן טהור במקדש אלא פך אחד ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד והדליקו ממנו נרות המערכה שמונה ימים עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור.

רמב״ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג הלכה ג

ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת הימים האלו שתחלתן מליל חמשה ועשרים בכסלו ימי שמחה והלל ומדליקין בהן הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמונת הלילות להראות ולגלות הנס, וימים אלו הן הנקראין חנוכה והן אסורין בהספד ותענית כימי הפורים, והדלקת הנרות בהן מצוה מדברי סופרים כקריאת המגילה.

Rambam - Rabbi Moses ben Maimon (Rambam, Maimonides) was born in Cordova, Spain in 1138, and died in Egypt in 1204.

8. דרכי משה טור אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרע (א)

דרכי פשח הפונה וכן כתב אור זרוע והי הצימה שי שכם וכן משפע בעורש ומישום) כהן גרול האכילה לראש האריבים גבינה לשיכרתנו ותהכה ואשו וברוע רכוי פרשה בחצלחת ושיקם תניסו הכא אדמר שקבעותו משום הנם כולם על כן טהנין לאכול צבינה בחנוכה עכיל וכן כתב הכל בו ואי שר וריל רמשום זה קבעו משתח ושמהה אכל לחלל ולהודות קבע משום נציט ידןו (ב) ריום השפרעה ככפניו דפי כמו שכתב הפרדכי כפרק וסדאתי בהנותה מנהנים (ריא שיתג מות הנוסג עם קאו את כה) סעורה אבלות (פי הא). מצאתי בקובץ אחד המנהג להקעות על אבין ועל אמ תנוכה רשות ולכן נהגו לומר פותרים ולתרבות בו שבחות כדי שיחא בחנוכת עו חצות צביל ולא ראיתי שתוששין לזה. הניין לציל סיפן הנסיח כסשרות מצוח כן השיב מהורימ צבילו וכתב הרין פרק כמה סדליעין שרק צוה האי מחשיק השנית חלום כחטוכה אי צריך לסיתב הצניה להצריחי:

(א) וכתב מהריא מאראו ודל אכל כמרוכי הארוך כתב דף (ע ציב) וי. ויסו האחן (שבורו היונים על כל הבוצלוה שיבעלו וכמנילה העניה ומרן שו אפרד שקבער יום טוב ששום הנוכח להנסק המלהן וערי אשה אירע הנס (ראמריען בפורש) רבהו של יחוק נם וכן בשפע מטירוש רשיי צכיל ואפשר שלות נתנו במשהה ושפתה. בתרא רמוצר קסן (דף שצייר עינ) (אי החשה וכמו שיתבאר ביויין הלכות

8

9. שיעורי הרה׳ג הרב יוסף דב הלוי סולוביצ׳יק זצ׳ל מסכת שבת ד׳ה בהלל ובהודאה

בהלל ובהודאה. אבל לא בסעודה. (שוייע סי׳ תרייע סייב) ועיייש כט"ז, דלפי מש"כ הרמב"ם (פ"ג היג) ימי שמחה ההלל, ייל דאיכא מצוה בריבוי הסעודות. אך ציע מנייל להריים טפא רבר זה, ראיכא חיוב שמחה כחנוכה. ונראה דלמד כן מאיסור הספד ותענית, ומחיוב הלל. דהספד הרי קיום אבילות וכן תענית. . והכל הוא מחמת חיוב השמתה

שיש בתנוכה וכסורים. דשמחה ואכלות, דהיא הבעה חיצונית לרגשי עצבות, אינן יכולות לדור בכפיפה אחת. דתרתי דסתרי נינהו. וה"ג מוכתא מילתא מאמירת הלל

ര בחנוכה, רדעת הרמכיין (כספר המצוות בשורש אי דף יי עייב בדפוס ווילנא) דהלל דאורייתא ביו״ט מצד חיוכ השמתה, דשירה בפה - כמו שירה בכלי - הוי קיום שמתה. ויסוד מצוה זו בססוק וכיום שמתתכם וכמועדיכם ובר״ח

ותקצתם ונר׳, דקאי אשירה בכלי."

ומדאיכא חיוב הלל בתנוכה, הבין מזה הריים דאיכא היוב שמזה. ועפיייו מבואר היטב קרי הנמי מגילה (יד.) אמאי לא אמרינן הלל בפורים. דבמגילת אסתר כהיב בהריא דירייט זה הוא למשחה ושכתה, ובתור חיוב שמחה היי צ״ל חיוב קריאת ההלל.

10. משנה ברורה על שולחן ערוך אורח היים הלכות חנוכה סימן תרע סעיף ב

(ו) שלא קבעום למשתה ושמחה – אלא להלל ולהודות. ונראה הטעם דלא קבעו כאן לשמחה כמו בפורים כי בפורים היה הגזירה להשמיד ולהרוג את הגופות שהוא בטול משתה ושמחה ולא את הנפשות שאפילו המירו דתם ח״ו לא היה מקבל אותם לכך כשהצילם הקב״ה ממנו קבעו להללו ולשבחו ית׳ ג״כ ע״י משתה ושמחה משא״כ במעשה דאנטיוכוס שלא גזר עליהם להרוג ולהשמיד

רק צרות ושמדות כדי להמיר דתם]כמו שאנו אומרים להשכיחם תורתך ולהעבירם מעל חוקי רצונך[ואם היו ישראל מכניעים להם להיות כבושים תחת ידם ולהעלות להם מס וחוזרין לאמונתם ח״ו לא היו מבקשים יותר אלא שהגביר הקב״ה יד ישראל ונצחום לכך לא קבעום אלא להלל ולהודות לבד כלומר כיון שהם רצו למנוע אותנו מזה לכפור בדתו ח״ו ובעזרתו ית׳ לא הפיקו זממם וגברה ידינו לכך אנו מודים ומשבחים לו על שהיה לנו לאלהים ולא עזבנו מעבודתו]לבוש[:

11. שולחן ערוך אורה חיים הלכות הנוכה סימן תרע סעיף ב

ריבוי הסעודות שמרכים בהם הם סעודות הרשות, (ו) שלא קבעום למשתה ושמחה. הגה: וי״א שיש קצת מצוה ברבוי הסעודות, משום (ז) דבאותן הימים היה חנוכת המזבח (מהר״א מפרא״ג). * ונוהגין לומר (ח) זמירות ושבחות בסעודות שמרכים כהם, (ט) ואז הוי סעודת מצוה (מנהגים) ...

12. משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנוכה סימן תרע סעיף ב

(ז) דבאותן הימים וכו׳ – ר״ל בכ״ה בכסליו כדאיתא במדרש דמלאכת המשכן נגמר בכ״ה בכסליו אלא שהמתין הקב״ה בהקמה עד ניסן שנולד בו יצחק ואמר הקב״ה עלי לשלם לכסליו ושילם לו חנוכת בית חשמונאי. וגם בימי אנטיוכוס טמאו ההיכל ועשו חנוכת הבית בשמנה ימים אלו בבית:

(ט) ואז הוי סעודת מצוה – ר״ל בצרוף זה וכ״פ הרש״ל והב״ח כהיש אומרים וכתב הרש״ל]י[שכל שעושה כדי ליתן שבח למקום או לפרסם הנס או המצוה הכל סעודת מצוה:

13. נר מצוה (מהר'ל מפראג)

תנר רכנן (מס). מצות מנוכה נר איש וכיתו 24, והמהררין נר לכל אחר ואחר 24. והמהררין פן המהדרין: בית שמאי

אומרים, יום ראשרן מדליק שמנה, מכאן

ואילך פותת והולך. ובית הלל אופרים,

יום ראשון מרליק אתת, מכאן ואילך מוסיף והולך. אמר עולא, פליגי כה תרי

אמוראי במערבא, רכי יוסי בר אכין, ורכי

יזסי כר וכירא. חר אמר, טעמא דבית

שמאי כננר ימים הנכנסין", וטעמא דבית

הלל כנגר ימים היוצאין". וחד אמר,

טעמא דבית שמאי כנגד פרי התג^מ,

וטעמא רכית הלל דמעלין כקדש ואין

מורידין". אמר רכה בר כר חנה אמר רכי

יותנן, שני נקנים היו בצירן, אחר עשה

כבית שמאי, ואחר עשה כרברי בית הלל.

זה נותן טעם לרבריו כנגד פרי החג, וזה

נותן טעם לרכריו רמעלין כקודש ואין

מורירין. ער כאן.

כנגד ימים הנכנסים. פירוש, (כ)שהולך

אתר היפים הנכנסים. כי הראשון הוא

(5)

C

התחלה אל הכל, לכך הוא יותר כמעלה, וכאלו בכחו שאר הימים שהם אתריוינ, ולפיכך יש להרליק שמונה, כנגד ימים הנכנסים". לכך פרי החג היו מתמעטין". כי יום הראשון מן ימי החג הוא יותר עליון. ולכך הוא יום טוב והוא קרוש

(דקרה כג. לה). אבל ידם האחרון, אך שהוא נם כן יום טוב (שם פסוק לו), הוא דגל בסני עצמו (פונס ממ.)". ולכך ביום הראשון הימים פרים 70 יותר מקריבין האתרונים ני. רלמאן דאמר כנגד ימים היוצאים, כי מתחילין בקטן ומסיים

כגדוליי. דמעלין כקדש ואין מוריריןיי. כי הקרושה היא מעלה עליונה, ואין מגיע אל מררינה הזאת העליונה מתחלה. רק כי עולה אליה מדרגה אחר מררנה עד האחרון, מצר כי הארם מתעלה באחרונה | אל קרושה יותריי. ולפיכך האדם אשר הוא מקבל הנס, תחלה הוא מעט, והוא יותר מתעלה ויותר מוסיף ביום האחרון מן הראשון".

שההתוזלה מקבל וקולט דבל. שהכל נבנה על ההתחלהי. וכן כתב נתמארח ישראל מליז (תקנט). זי לי: יני ההתחלה וזא עיקר זורבר, מפני שהיא הינחלה אל הכל. ולכך ההעוזלה ומראה על כל לפי שהוא התחלה אל הכל, רק כי אינו בעוין קרוב. רק לשונו בנויא בראשית פיד אות ח: ידבר זה ירופ יבי אויזירי היה הסתהלה, ובכח התתלה זיוא הבל, לפי שדיוא התחלה לכלי. ונאור תרש (קפה.) כתב: יכי בכח ההתחלה... בכח זה רוא הסוף: וכוצח ישראל פמיצ (תשמו:) כתב: יכי התחלת הרבר יש לו כענין רחיק, כי הכל היא בכח התחלה, ואינו בפועל העלהיי. ועם בפמיז (תשלח:) על ארהיי, כתב יכי בכח הההחלה... בכח זה היא הסוףי. וכנצח ישראל פמיצ (תשמוי) כתב: יכי התחלת הרבר נוזינה שופא עיקר הרכר, כמה שופא התחלה, ואחר התחלה נמשך הכלי קרנר ומהותי. כי כנת ההתחלה היא הכל נסטורה, השמינית ממני נולק בכל לילהי.

d

מתימה יצחק ויעקבי. ו<u>בענודות הי</u> פליש (קמו) ביעב: יצבר ידעה שאמיד הכמים (שבת <mark>קנו) ב</mark>עיר שהאדם נולה, לפי אנתה שעה ואונוע מול <u>נמשכים בל עניני האדם... שהיכל נמשך אודי ההינוזלהי</u> רצרף לכאן דברי רשיי (בראשית א, ירי) יכל ועילודות שמים וארץ נצראו כיום ראשון, וכל אחו ואחוי נראשית מי׳נ אות ו: "הכן נכח האנ, ואין האנ נכח הכן, רכך בועיימת אברהם ("סגן אברהם") יש נכה הראשון, ואין הראשון נכה האחרון. ולפינך לכיש הקנו ננווי ימים הנננסיםי. וכן כתב ננויא ככח יום ראשון כל היפים נננסים כלם. וכן ביום השני, הימים נננסים בכת. כי לעלם האחרון היא כיש הזלך אחר הימים הענופים, ממוי שכאשר נכנם יום ראשק, נמשכים אחריו כל הימים. וכאילו (12) בי ביום הראשון נכללים כל שמונת הימים. חיל כחיא לשבת כא: (א, ג:): נקבע ביום שנור פליוי. וכן חור ובתב שם (מסוק כר) יוצל נברא מיום ראשון, ולא התרכו אלי ł

להתניאם

.14 תלמוד בבלי מסכת מנחות דף כה עמוד ב

.... ר׳ יוסי בר רבי יהודה אומר: אף של עץ לא יעשה, כדרך שעשו מלכי בית חשמונאי; אמרו לו: משם ראיה? שפודים של ברזל היו וחיפום בבעץ, העשירו עשאום של כסף, חזרו והעשירו עשאום של זהב.

15. ספר החינוך מצוה תפח

משרשי המצוה, לפי שהאדם נכון על ענין שצריך טבעו לשמוח לפרקים כמו שהוא צריך אל המזון על כל פנים ואל המנוחה ואל השינה, ורצה האל לזכותנו אנחנו עמו וצאן מרעיתו וציונו לעשות השמחה לשמו למען נזכה לפניו בכל מעשינו. והנה קבע לנו זמנים בשנה למועדים לזכור בהם הנסים והטובות אשר גמלנו, ואז בעתים ההם ציונו לכלכל החומר בדבר השמחה הצריכה אליו. וימצא לנו תרופה גדולה בהיות שובע השמחות לשמו ולזכרו, כי המחשבה הזאת תהיה לנו גדר לכל נצא מדרך היושר יותר מדאי. ואשר עמו התבוננות מכלי החפץ בקטרוג ימצא טעם בדברי.